

A késői pászta vonalas aránya és a térfogati összeaszási százalékok között szabályos összefüggést nem sikerült kimutatnom.

c) A geszt, szíjács és egész fatest térfogati összeaszása az abszolút szárazfa fajsúlyának — hasonlóan a légszáraz állapotú fajsúlynak — emelkedésével egyenes arányban nagyobbodik.

Hozzászólás a „Háromszögelési pontok felhasználása és hasznuk az erdő-gazdaságban“ című cikkhez

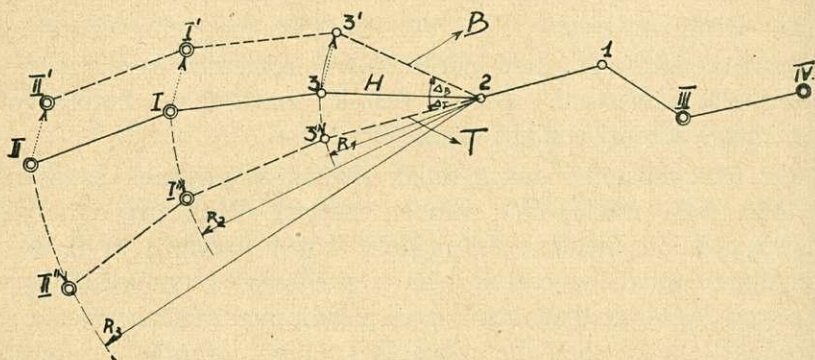
Írta: ifj. Zólogy Imre okl. erdőmérnök.

Az Erdészeti Lapok f. évi VI. füzetében megjelent cikket az erdőgazdaságban előforduló méréseknél valószínűleg sokan fogják vezérfonalul választani. Ezért veszek magamnak bátorságot ahhoz, hogy a fenti cikkhez hozzászóljak.

Az 519. oldalon a durva hibák elkövetési helyének az ajánlott felkeresési módjai nem minden esetben állják meg a helyüket. Az ajánlott megkeresési módok közül ugyanis egyik sem használható abban az esetben, ha a méréseket bussolával, vagy compassal felszerelt teodolittal, ugró mérési mód szerint végeztem. A teodolit, illetve tachymeter-méréseknél is, számítás esetében meg kell jegyezni, hogy a délszögek számítása a menet kiszámításának legelső lépése lévén, az elkövetett szöghibának már itt kell mutatkoznia, abban, hogy a záróoldal délszöge nem egyezik a számított délszöggel. A különbség egyenlő az elkövetett szöghiba értékével. Tehát a számításhoz már azzal a tudattal fogok hozzá, hogy a számításom hibás lesz, — de semmiesetre sem szabad a munkát abbahagyni. Ismerem a hiba értékét, legelsősorban a mérési vázrajzot hasonlítom össze a számított délszögek értékével, és ha a vázrajzot pontosan készítettem, esetleg így is megtalálom a hiba elkövetésének a helyét. Ha ez nem sikerül, a cikkíró úr által ajánlott módon kell a hiba helyét keresni.

Nagyon fontos körülmény az, hogy az erdőgazdaságban túlnyomó többségben a bussolamérés az általánosan elterjedt, mert főleg gyorsabb és olcsóbb. A szögmérési hiba bussolamérés eseté-

ben egészen másképp jelentkeznek. Teodolitméréseknél ugyanis az elkövetett szöghiba abban jelentkezik, hogy az elkövetés helyén a menet mintegy egy pont körül elcsavarodik, a helyes vonalak a felhordott hibás vonalakkal a szöghiba nagyságával egyenlő szöget zárnak be. Bussolamérésnél egy vonalnak a délszögét mértem, tehát ennek *mindkét végpontján* hibás lesz a közbezárt szög értéke. Az első pontnál a menet elcsavarodik, a másodiknál visszacsavarodik, végeredményben a következő pontok helye a helyes pontok helyétől párhuzamosan eltolódik, mintha hossz-mérési hiba esete állna fenn. A felhordott vonalak a helyes vonalakkal párhuzamosak, ami természetes is, mert hiszen a délszöveget mértem és nincsen durva hibám.

1. ábra. H = helyes menet. B = a menet alakja bussolamérésnél elkövetett durva hibával. T = a menet alakja teodolitmérésnél elkövetett durva hibával.

Tekintettel a bussolamérések gyakoriságára, talán nem lesz érdektelen a szöghibák részletesebb tárgyalása.

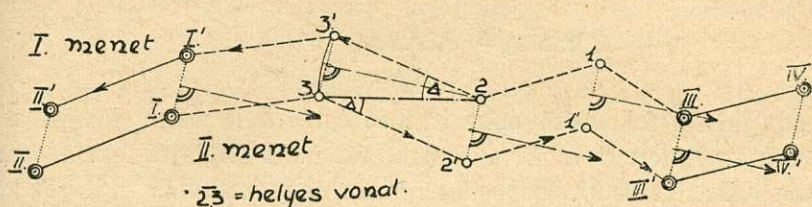
Ha bussolával durva szögmérési hibát követtem el, és a menetet mindkét végpontból kiindulva felhordtam, a két polygon egymással teljesen párhuzamos lesz, közös pont nincsen és az egész rajz a hossz-mérési hiba esetét mutatja, azzal a különbséggel, hogy az eltolódások nem párhuzamosak valamelyik polygon-oldallal (legfeljebb véletlenségből). (lásd a 2-ik ábrát).

Ezek figyelembevételével a szöghiba elkövetési helyének a megkeresése a következő módon történhetik:

A) számítással. Az összrendező kiszámítása után látom,

hogy a két csatlakozó fixpont összrendezői egyenlő távolságra párhuzamosan eltolódtak. Kiszámítom az eltolódás irányának délszögét, megkeresem, van-e ugyanilyen délszögű polygonoldal. Ha van, valószínűleg a hossz mérés hibás, ha nincsen, szögmérési hibáról van szó. A szögmérési hiba helye számítással nem állapítható meg. Legjobb a menetet mindkét végpontból felhordani és a hiba helyét szerkesztéssel meghatározni.

B) szerkesztéssel. A hiba helye ott van, ahol a két vonal között két egybevágó egyenlőszárú háromszög rajzolható, melynek oldalai a hibásan mért oldal, a két szomszédos eltolódási vonal és a helyes vonal, amely ezen négyszög átlója (lásd 3. ábrát). Ezt a pontot úgy keresem meg, hogy az eltolódási vonalakra

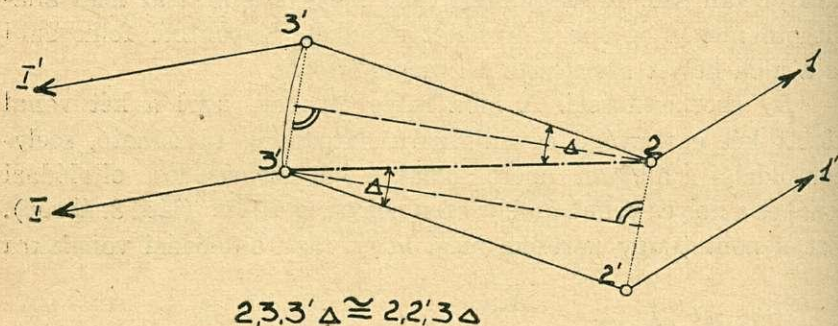
2. ábra. I. és II. felhordás a két végpontból kiindulva.

mindenhol felező merőlegeseket szerkeszttek. Ahol ez a felező merőleges a következő ponton keresztülhalad, az a pont az első hibás pont; tehát eddig a menet jól van felhordva, a következő pont pedig a másik menetben helyes. Nem kell mást tenni, mint az I. menetnek az utolsó pontját a II. menet utolsó helyes pontjával összekötni, a helyes vonal van berajzolva, legfeljebb ellenőrzésül kell a szögmérést ebben a pontban megismételni.

A főkülönbség a teodolit- és bussolamérésnél elkövetett szöghibánál tehát abban nyilvánul, hogy a kétszer számított vagy szerkesztett polygonpontoknak van egy hibás és egy helyes értéke, a teodolitmérésnél az egyik hibás pont a helyes ponttal összeesik, míg bussolamérésnél egy helyen nem esik össze két megfelelő pont, hanem egy újonnan meghúzott vonallal kell átmenni az I. polygonról a II.-ra.

Bussolaméréseknél megvan a lehetősége a pontos vázrajzszerkesztésnek, csak nem szabad szem elől téveszteni azt a szabályt, hogy az irányzott pont besikicelésénél a jegyzőkönyv széle az

iránytűvel, a vonalzó pedig a távcsővel legyen párhuzamos. Mint láttuk, a szögmérési hiba helyének megkeresése meglehetősen komplikált és nehézkes, sokkal egyszerűbb a délszögek értékét vagy a felhordott polygonat a vázrajzzal összehasonlítani. Jó váz-

3. ábra.

rajznál 4—5 fokos szögmérési hibát észre kell venni, kivéve azt az esetet, ha azért hibás a szögmérés, mert elfelejtettem a compassst felszabadítani. Ez pedig igazán nem fordulhat elő, gondos mérésnél.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszter 85118/I—1/1934. sz. rendelete a külföldről behozatalra kerülő tűzifa ármegállapítása tárgyában.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszterrel egyetértőleg a külföldről behozatalra kerülő tűzifa árát a 13.594/1934. számú rendelet hatályon kívül helyezése mellett, az alábbiak szerint állapította meg:

A külföldről behozatalra kerülő tűzifa részére két árkörzetet állapított meg.

Az első árkörzet kiterjed Nyírábránytól kiindulva a magyar-román határ Lökösházáig, innen Kétegyháza, Újkigyós, Békéscsaba, Békés, Mezőberény, Gyoma, Dévaványa, Pusztacseg, Kisújszállás, Kunmadaras, Nádudvar, Balmazújváros, Hajduböszörmény, Debrecen és Nyírábrány által határolt területre Dévaványa, Pusztacseg, Kisújszállás, Kunmadaras, Nádudvar, Balmazújváros, Hajduböszörmény, Debrecen, Nyírábrány helységek határaival. Ehhez a körzethez tartoznak még a Debrecen—Hajduböszörmény vasúti vonal mentén fekvő állomások is.